TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2026. gada 11. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts – Aizdevuma līgums, kas izteikts ārvalsts valūtā un kas ietver negodīgus noteikumus – Noteikuma negodīgā rakstura konstatējuma sekas – Līguma spēkā neesība – Atmaksas prasības – Patērētāja tiesības uz likumiskajiem nokavējuma procentiem par summām, kas pārdevējam vai piegādātājam ir jāatmaksā – Valsts judikatūra, kurā prasīts maksāt likumiskos nokavējuma procentus, skaitot no tā brīdinājuma paziņošanas dienas, kurā norādīta precīza izvirzītā prasījuma summa – Negodīgu noteikumu aizlieguma preventīvā iedarbība – Efektivitātes princips

Lietā C-903/24 [*Zmarka*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa, Polija) iesniegusi ar 2024. gada 23. decembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 23. decembrī, tiesvedībā

DJ,

PJ

pret

Santander Bank Polska S.A.,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], kas pilda palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši R. Frendo [*R. Frendo*] (referente) un A. Kornezovs [*A. Kornezov*],

ģenerāladvokāts: R. Norkus [*R. Norkus*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – poļu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *Santander Bank Polska S.A.* vārdā – *A. Karpińska* un *B. Kubiak*, *radcowie prawni*,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Portugāles valdības vārdā – *A. Pimenta* un *A. Rodrigues*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *P. Kienapfel* un *A. Szmytkowska*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu, kā arī efektivitātes principu.

2 Šis lūgums iesniegts tiesvedībā starp diviem patērētājiem DJ un PJ un Polijā reģistrētu banku *Santander Bank Polska S.A.* (turpmāk – *SBP*) citastarp par prasību samaksāt likumiskos nokavējuma procentus par summām, ko *SBP* pārskaitījusi, izpildot aizdevuma līgumu, kurš atzīts par spēkā neesošu tādēļ, ka tajā iekļauti negodīgi noteikumi.

Tiesiskais regulējums

Savienības tiesības

3 Direktīvas 93/13 divdesmit ceturtajā apsvērumā ir teikts, ka "dalībvalstu tiesām un administratīvām iestādēm jābūt to rīcībā adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, lai novērstu tālāku negodīgu noteikumu piemērošanu patērētāju līgumos".

4 Šīs direktīvas 6. panta 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums ar tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem."

5 Minētās direktīvas 7. panta 1. punktā paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos."

Polijas tiesības

Civilkodekss

6 1964. gada 23. aprīļa *ustawa – Kodeks cywilny* (Civilkodekss; 1964. gada *Dz. U.*, Nr. 16, 93. pozīcija), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk – Civilkodekss), 385.[1] panta 1. un 2. punktā paredzēts:

"1. Patērētāju līguma noteikumi, par kuriem nav notikusi atsevišķa apspriešanās, patērētājam nav saistoši, ja tie nosaka tā tiesības un pienākumus pretēji labiem tikumiem, acīmredzami neievērojot tā intereses. Tas neattiecas uz noteikumiem par pušu pamatpienākumiem, tostarp cenu vai atlīdzību, ja tie formulēti nepārprotami.

2. Ja kāds līguma noteikums patērētājam nav saistošs saskaņā ar 1. punktu, pārējā daļā līgums turpina būt pusēm saistošs."

7 Šā kodeksa 481. pantā noteikts:

"1. Ja parādnieks kavē maksājuma saistību izpildi, kreditors ir tiesīgs prasīt nokavējuma procentus, pat ja kreditoram nav nodarīts nekāds kaitējums un pat ja kavējuma iemesls ir apstākļi, ko parādnieks nevar ietekmēt.

2. Ja nokavējuma procentu likme nav noteikta, jāmaksā likumiskie nokavējuma procenti [..].

[..]"

Civilprocesa kodekss

8 1964. gada 17. novembra *ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (Civilprocesa kodekss; 1964. gada *Dz. U.* Nr. 43, 296. pozīcija), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 203. panta 4. punktā paredzēts:

"Tiesa prasības atsaukšanu, atteikšanos no prasības vai prasījuma ierobežošanu par nepieņemamu var atzīt tikai tad, ja lietas apstākļi liecina, ka šīs darbības ir pretrunā likumam vai sabiedrības dzīves principiem vai ka to mērķis ir apiet likumu."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 2008. gada 26. septembrī DJ un PJ uz 348 mēnešiem ar *SBP* noslēdza aizdevuma līgumu, kurš izteikts Šveices frankos un saskaņā ar kuru *SBP* tiem piešķīra aizdevumu 50 000 Polijas zlotu (PLN) (aptuveni 11 500 EUR) apmērā (turpmāk – attiecīgais līgums). Saskaņā ar šā līguma noteikumiem aizdevuma atmaksas ikmēneša maksājumi bija jāveic Polijas zlotos pēc to konvertēšanas, piemērojot Šveices franka pārdošanas kursu saskaņā ar valūtas maiņas kursa tabulu, kas bija spēkā bankā atmaksas dienā (turpmāk – konvertēšanas noteikumi).

10 No 2008. gada 3. oktobra līdz 2022. gada 12. jūlijam, izpildot attiecīgo līgumu, DJ un PJ samaksāja *SBP* 54 290,71 PLN (aptuveni 12 500 EUR).

11 2022. gada 25. jūlijā *SBP* saņēma DJ un PJ sūdzību, kurā tika apgalvots, ka attiecīgais līgums tajā ietverto negodīgo noteikumu dēļ ir spēkā neesošs. Tādēļ DJ un PJ pieprasīja *SBP* 30 dienu laikā atmaksāt tām "summu, kas atbilst visiem maksājumiem, kuri saskaņā ar [šo līgumu] veikti kā pamatsumma un procenti".

12 2022. gada 18. novembrī DJ un PJ cēla prasību *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa, Polija), iesniedzējtiesā, lūdzot attiecīgo līgumu atzīt par spēkā neesošu, pamatojoties uz konvertēšanas noteikumu apgalvoto negodīgumu, un piespriest *SBP* atmaksāt viņiem 54 290,71 PLN (aptuveni 12 500 EUR), kas atbilst saskaņā ar šo līgumu samaksātajiem ikmēneša maksājumiem, pieskaitot nokavējuma procentus pēc likumā noteiktās likmes, sākot no 2022. gada 17. augusta līdz samaksas dienai.

13 Iesniedzējtiesā *SBP* apgalvoja, ka attiecīgais līgums ir spēkā, jo tajā neesot negodīgu noteikumu, un lūdza prasību noraidīt.

14 2024. gada 25. jūlijā *SBP* šajā tiesā izvirzīja iebildi pret ieskaitu starp savu prasījumu 50 000 PLN (aptuveni 11 500 EUR) apmērā, kas atbilst DJ un PJ izmaksātā aizdevuma pamatsummai, un prasījumu, ko viņi bija izvirzījuši minētajā tiesā, bet vēlāk – 2024. gada 6. novembrī – DJ un PJ atsauca savu prasību daļā par summu 50 000 PLN (aptuveni 11 500 EUR), vienlaikus uzturot prasību pārējā daļā.

15 2024. gada 14. novembrī iesniedzējtiesa pasludināja daļēju spriedumu, kurā attiecīgo līgumu atzina par spēkā neesošu tādēļ, ka konvertēšanas noteikumi ir negodīgi un ka šis līgums nevar pastāvēt bez tiem. Ar 2024. gada 29. novembra rīkojumu šī tiesa izbeidza tiesvedību daļā par 50 000 PLN (aptuveni 11 500 EUR) samaksu.

16 Pārējā daļā minētā tiesa uzskata, ka DJ un PJ prasījums samaksāt 4290,71 PLN (aptuveni 1000 EUR) ir pamatots. Savukārt attiecībā uz viņu prasību piespriest *SBP* samaksāt likumiskos nokavējuma procentus iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir šaubas par tā datuma noteikšanu, no kura šie procenti ir jāsāk skaitīt.

17 Šī tiesa vēlas noskaidrot, vai minētie procenti jāpiešķir no brīža, kad *SBP* nosūtīts pirmstiesas pieprasījums, proti, sūdzība, vai tikai no brīža, kad bankai izsniegts pieteikums par lietas ierosināšanu. Minētās šaubas ir saistītas ar to, ka sūdzībā DJ un PJ nav norādījuši konkrētu pret *SBP* izvirzītā prasījuma summu, lai gan šī summa ir precīzi norādīta prasības pieteikumā. Tādējādi minētā tiesa vēlas noskaidrot, vai ir jāuzskata, ka nokavējuma procenti tiek aprēķināti tikai no dienas, kad patērētājs pārdevējam vai piegādātājam iesniedzis prasījuma samaksas pieprasījumu, kurā precīzi norādīta prasījuma summa.

18 Iesniedzējtiesa norāda – lai gan Civilkodeksa normās nav ietvertas nekādas formālas prasības attiecībā uz pieprasījuma saturu, valsts judikatūrā un doktrīnā norādīts, ka, lai iestātos pienākums maksāt nokavējuma procentus, tajā ir jābūt ietvertam pieprasījumam samaksāt konkrētu summu.

19 Šī tiesa jautā, vai nav tā, ka šāda prasība, pārkāpjot Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu, kā arī efektivitātes principu, rada patērētājam nepamatotu šķērsli, kas tam liegtu pieprasīt nokavējuma procentus, kuri viņam, iespējams, ir maksājami. Proti, ja patērētājs pieprasījumā nav norādījis konkrētu summu, pārdevējam vai piegādātājam, kurš aicināts veikt samaksu, nebūs jāmaksā likumiskie nokavējuma procenti.

20 No Tiesas judikatūras izrietot, ka valsts tiesas pienākums nepiemērot negodīgu līguma noteikumu principā ietver nepamatoti samaksāto summu atmaksu. Pilnīgas ar atlīdzināšanu saistītas iedarbības neesība varētu apdraudēt atturošo iedarbību, ko Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar 7. panta 1. punktu, paredz saistīt ar negodīgu noteikumu konstatējumu līgumos, ko ar patērētājiem noslēdz pārdevējs vai piegādātājs. Tādējādi patērētāja tiesību ierobežošana likumisko nokavējuma procentu piešķiršanas jomā vājinātu ar atlīdzināšanu saistītās sekas un līdz ar to – atturošo iedarbību, jo tas būtībā ļautu pārdevējam vai piegādātājam neņemt vērā patērētāja nosūtīto pieprasījumu, ja tajā nav norādīta precīza pieprasītā summa.

21 Tādējādi iesniedzējtiesa norāda, ka, no vienas puses, varētu uzskatīt, ka patērētājam nebūtu jāuzliek pienākums norādīt pārdevējam vai piegādātājam precīzu pieprasīto summu, lai sāktu aprēķināt nokavējuma procentus. It īpaši, tā kā banka ir specializēta iestāde, kas savā darbībā izmanto finanšu dokumentus un informātikas sistēmas, tā jebkurā brīdī varētu ātri un viegli noteikt patērētāja samaksāto aizdevuma maksājumu summu visā aizdevuma darbības laikā vai tā daļā.

22 No otras puses, patērētāja pienākumu precīzi izteikt savu prasījumu summu, lai sāktu aprēķināt nokavējuma procentus, kas jāmaksā pārdevējam vai piegādātājam, varētu uzskatīt par saprātīgu un pamatotu. Proti, tā kā patērētājs veic aizdevuma maksājumus, viņš zina, kādas summas ir samaksājis bankai, un tās var pārbaudīt savā bankas konta vēsturē vai pieprasīt bankai izsniegt attiecīgu izziņu. Izskatāmās lietas apstākļos DJ un PJ nedēļu pēc sūdzības iesniegšanas no bankas saņēma izziņu, kurā bija norādīta visu līdz šim atmaksāto aizdevuma maksājumu summa, tāpēc nekas viņiem netraucēja sūdzību šajā laikā vienkārši iesniegt atkārtoti, tikai papildinot to ar norādi par konkrētu summu, ko viņi pieprasa no bankas. Turklāt DJ un PJ esot pārstāvējis advokāts, uz kuru attiecas rūpības pienākums, kura neievērošanas gadījumā tā klientiem varētu tikt izmaksāta kompensācija.

23 Šajos apstākļos *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Direktīvas 93/13] 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, kā arī efektivitātes princips jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāda tiesu veikta valsts tiesiskā regulējuma interpretācija, saskaņā ar kuru tiesa var piespriest pārdevējam vai piegādātājam maksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par tāda nepamatota izpildījuma summu, kas izpildīts, pamatojoties uz negodīgu līguma noteikumu, tikai no dienas, kurā pārdevējam vai piegādātājam ir izsniegts pieprasījums, kurā norādīta konkrēta patērētāja pieprasītā summa?”

Par tiesvedības izbeigšanu

24 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu izveidotā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, kura ietvaros pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas (skat. rīkojumu, 1990. gada 26. janvāris, *Falciola*, C-286/88, EU:C:1990:33, 7. punkts, un spriedumu, 2024. gada 29. jūlijs, *LivaNova*, C-713/22, EU:C:2024:642, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

25 Šajā ziņā tomēr jāatgādina, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu. Tāpēc, ja izrādās, ka uzdotajiem jautājumiem

acīmredzami vairs nav nozīmes šīs lietas iznākumam, Tiesai jāatzīst, ka tiesvedība ir jāizbeidz (spriedums, 2022. gada 24. novembris, *Banco Cetelem*, C-302/21, EU:C:2022:919, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Tā kā gan no LESD 267. panta formulējuma, gan no tā sistēmas izriet, ka prejudiciāla nolēmuma tiesvedība tostarp paredz, ka iesniedzējtiesā faktiski norit tiesvedība, kurā tai ir jāpieņem lēmums, kurā var tikt ņemts vērā prejudiciālais nolēmums, Tiesai ir jākonstatē, ka tiesvedība ir izbeidzama, ja pamatlietai ir zudis priekšmets (spriedums, 2022. gada 24. novembris, *Banco Cetelem*, C-302/21, EU:C:2022:919, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Šajā lietā iesniedzējtiesa 2025. gada 4. novembrī nosūtīja Tiesai 2025. gada 13. oktobra rīkojumu, ar kuru tā saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 203. panta 4. punktu, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, par nepieņemamu atzina prasītāju pamatlietā 2025. gada 10. aprīļa daļēju atteikšanos no prasības, tiem atsaucot prasību par nokavējuma procentu samaksu par laikposmu no 2022. gada 25. jūlija līdz 2023. gada 9. februārim. It īpaši, norādījusi, ka puses nav panākušas izlīgumu un ka prasītāju pamatlietā prasījums nekādā veidā nav ticis apmierināts, iesniedzējtiesa secināja, ka daļējas atteikšanās no prasības mērķis ir panākt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atsaukšanu, jo šī atteikšanās ir jākvalificē kā pretrunā esoša sabiedrības dzīves principiem un ka tās mērķis ir apiet likumu.

28 Pēc tam, kad iesniedzējtiesa 2025. gada 12. novembrī saskaņā ar Tiesas Reglamenta 101. pantu tai lūdza sniegt paskaidrojumus, iesniedzējtiesa atbildē, kas Tiesas kancelejā saņemta 2025. gada 4. decembrī, precizēja, ka 2025. gada 13. oktobra rīkojums nav pārsūdzams un tātad tam ir *res judicata* spēks. Turklāt šī tiesa apstiprināja, ka atkarībā no Tiesas atbildes prasītājiem pamatlietā varētu tikt piešķirti nokavējuma procenti par viņu prasījuma summu par laikposmu no 2022. gada 25. jūlija līdz 2023. gada 9. februārim, neraugoties uz viņu vēlmi tos vairs par šo laikposmu neiekasēt. Līdz ar to šajā lietā minētā tiesa uzskata, ka tai ir pienākums pēc būtības izskatīt aizņēmēju prasību par to, lai banka samaksātu likumiskos nokavējuma procentus par šo laikposmu, ievērojot, ka lēmums šajā ziņā ir atkarīgs no atbildes, ko Tiesa sniegs uz uzdoto prejudiciālo jautājumu.

29 Tādējādi no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka atbilde uz prejudiciālo jautājumu ir nepieciešama, lai iesniedzējtiesa varētu atrisināt tajā izskatāmo strīdu.

30 Šādos apstākļos lēmums par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāpieņem.

Par Tiesas kompetenci

31 *SBP* un Portugāles valdība apgalvo, ka Tiesas kompetencē nav izskatīt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo ar to iesniedzējtiesa būtībā lūdzot Tiesu interpretēt valsts tiesības.

32 *SBP* norāda, ka prejudiciālajā jautājumā izvirzītajiem jautājumiem nav nepieciešama Direktīvas 93/13 interpretācija, jo tā nereglamentējot līguma spēkā neesības sekas. *SBP* piebilst, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nevar attiekties uz jomu, ko reglamentē Polijas likumdevējs. Tādējādi, pirmkārt, ņemot vērā, ka šis likumdevējs jau esot reglamentējis to, kas attiecas uz pieprasījuma mehānismu un līdz ar to – prasījuma iekasējamību, Tiesas nolēmuma pēc būtības pasludināšana būtu pārmērīga iejaukšanās Polijas tiesību sistēmā. Otrkārt, nošķirums

starp aizņēmēju, kuriem ir patērētāja statuss, tiesisko situāciju un jebkura cita aizņēmēja tiesisko situāciju izraisītu citastarp Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk – Harta) 20. un 47. panta pārkāpumu.

33 Šajā ziņā jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktajā procedūrā, kuras pamatā ir skaidra funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, tikai valsts tiesas kompetencē ir interpretēt un piemērot valsts tiesību normas, savukārt Tiesa ir tiesīga spriest tikai par Eiropas Savienības tiesību akta interpretāciju vai spēkā esību, pamatojoties uz faktiem, kurus tai ir norādījusi valsts tiesa (skat. spriedumus, 1978. gada 16. marts, *Oehlschläger*, 104/77, EU:C:1978:69, 4. punkts, un 2025. gada 18. decembris, *Jouxy* u.c., no C-296/24 līdz C-307/24, EU:C:2025:999, 22. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

34 Šajā lietā uzdotais jautājums attiecas tieši uz Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta un 7. panta 1. punkta, lasot tos efektivitātes principa gaismā, interpretāciju. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar šīm tiesību normām un šo principu ir saderīga tiesas apstiprinātā valsts tiesiskā regulējuma par nokavējuma procentu piešķiršanu interpretācija, saskaņā ar kuru tad, ja aizdevuma līgums, ko pārdevējs vai piegādātājs ir noslēdzis ar patērētāju, ticis atzīts par spēkā neesošu tajā ietverto negodīgo noteikumu dēļ, pārdevējam vai piegādātājam piespriest maksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par viņa prasījuma summu var tikai no brīža, kad aktā, kuru tam ir paziņojis patērētājs, ir norādīta precīza pieprasītā atmaksājamā summa.

35 Pretēji tam, ko apgalvo *SBP* un Portugāles valdība, iesniedzējtiesa tādējādi lūdz interpretēt Savienības tiesību aktu.

36 Tādēļ Tiesai ir jāsniedz iesniedzējtiesai visi Savienības tiesību interpretācijas elementi, kas tai ļaus pašai lemt par valsts tiesību, kā tās interpretētas valsts judikatūrā, saderību ar Savienības tiesībām.

37 Līdz ar to – tā kā Tiesas kompetencē ir interpretēt Savienības tiesību normas un principus, tai ir kompetence izskatīt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un atbildēt uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu.

Par prejudiciālo jautājumu

38 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, lasot tos efektivitātes principa gaismā, nepieļauj tādu tiesu veiktu valsts tiesību interpretāciju, saskaņā ar kuru – pēc tam, kad par spēkā neesošu ir atzīts starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju noslēgts aizdevuma līgums, pamatojoties uz to, ka šis līgums nevar pastāvēt pēc tajā ietverto negodīgo noteikumu svītrošanas, – pārdevējam vai piegādātājam piespriest samaksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par viņa prasījuma summu var tikai no dienas, kad patērētājs ir paziņojis pārdevējam vai piegādātājam ārpustiesas vai procesuālu dokumentu, kurā ir norādīta precīza pieprasītā atmaksas summa.

39 Saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu dalībvalstis noteic, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši to valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam.

40 Turklāt, ņemot vērā sabiedrības interešu, ko veido patērētāju – kuri attiecībā pret pārdevējiem vai piegādātājiem ir neizdevīgākā situācijā – aizsardzība, raksturu un nozīmi, šajā direktīvā, kā izriet no tās 7. panta 1. punkta, aplūkojot to kopsakarā ar divdesmit ceturto apsvērumu, dalībvalstīm ir

noteikts pienākums nodrošināt adekvātus un efektīvus līdzekļus, "lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos" (spriedums, 2026. gada 22. janvāris, *Herchoski*, C-902/24, EU:C:2026:42, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Tādējādi valsts tiesai ir pienākums nepiemērot negodīgu līguma noteikumu, ar kuru ir noteikts pienākums maksāt summas, kas izrādījušās nepamatotas. Šāds pienākums principā rada atbilstošas ar atlīdzināšanu saistītas sekas attiecībā uz šim pašām summām, jo šādu ar atlīdzināšanu saistītu seku neesība liktu apšaubīt atturošo iedarbību, ko minētās direktīvas 6. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar 7. panta 1. punktu, paredz saistīt ar līgumā, kuru ar patērētāju noslēdzis pārdevējs vai piegādātājs, ietverto noteikumu negodīguma konstatējumu (spriedums, 2026. gada 22. janvāris, *Herchoski*, C-902/24, EU:C:2026:42, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

42 Šajā ziņā jānorāda, ka Direktīvā 93/13 nav ar tiešu formulējumu reglamentētas sekas tam, ka līgums, kas noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, pēc tajā ietverto negodīgo noteikumu svītrošanas vairs nav spēkā. Līdz ar to dalībvalstij ir jānosaka, kādas sekas ir šādai atzīšanai par spēkā neesošu, un tas ir jāsaprot tā, ka noteikumiem, kurus tā ievieš šajā ziņā, ir jābūt saderīgiem ar Savienības tiesību aktiem, un konkrētāk – ar šīs direktīvas mērķiem (spriedums, 2026. gada 22. janvāris, *Herchoski*, C-902/24, EU:C:2026:42, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Tā kā šajā jautājumā nav konkrēta Savienības tiesiskā regulējuma, šajā direktīvā paredzētā patērētāju aizsardzības īstenošanas kārtība saskaņā ar dalībvalstu procesuālās autonomijas principu ir attiecināma uz to iekšējo tiesību sistēmu. Tomēr šī kārtība nedrīkst būt mazāk labvēlīga par to, kas reglamentē līdzīgas valsts tiesībām pakļautas situācijas (līdzvērtības princips), un tā nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtinošu to tiesību īstenošanu, kas ir piešķirtas ar Savienības tiesībām (efektivitātes princips) (spriedums, 2023. gada 14. decembris, *Getin Noble Bank* (Restitūcijas prasību noilguma termiņš), C-28/22, EU:C:2023:992, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Attiecībā uz efektivitātes principu, par kuru vienīgo jautā iesniedzējtiesa, jāatgādina – katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālo tiesību norma nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procesā, šā procesa norisi un īpatnības dažādās valsts tiesu instancēs. Šādā perspektīvā attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā principi, kas ir valsts tiesu sistēmas pamatā, piemēram, tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās drošības princips un pienācīga tiesvedības norise (spriedums, 2026. gada 22. janvāris, *Herchoski*, C-902/24, EU:C:2026:42, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Turklāt Tiesa ir precizējusi, ka dalībvalstu pienākums nodrošināt to tiesību efektivitāti, kuras tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām, it īpaši attiecībā uz tiesībām, kuras izriet no Direktīvas 93/13, nozīmē prasību par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas ir paredzēta arī Hartas 47. pantā, un Harta tostarp attiecas uz procesuālo noteikumu definēšanu attiecībā uz prasībām tiesā, kas pamatotas ar šādām tiesībām (spriedums, 2025. gada 18. decembris, *Soledil*, C-320/24, EU:C:2025:993, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Civilkodeksā nav paredzētas nekādas prasības attiecībā uz pienākumu noteikt summu, kuru kreditors pieprasījumā lūdz atmaksāt. Tomēr saskaņā ar valsts judikatūru, lai radītu tādas sekas kā pēdējā minētā tiesības saņemt nokavējuma procentus, šajā pieprasījumā jābūt ietvertai prasībai samaksāt konkrētu summu.

47 Tādējādi pārdevējam vai piegādātājam var piespriest maksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par summu, ko patērētājs ir nepamatoti samaksājis, pamatojoties uz negodīgu līguma noteikumu, tikai no dienas, kad pārdevējam vai piegādātājam paziņots ārpustiesas vai procesuālais dokuments, kurā norādīta precīza summa, kuras atmaksu prasa patērētājs.

48 Šajā ziņā jānorāda, ka, pirmkārt, prasība, ka patērētājam ārpustiesas vai procesuālajā dokumentā ir jānorāda precīza pieprasītā atmaksas summa, ļauj pārdevējam vai piegādātājam kā parādniekam uzzināt izpildāmo saistību summu un novērtēt tās pamatotību.

49 Otrkārt, precīzas prasījuma summas norādīšana pieprasījuma stadijā nerada pārmērīgu slogu patērētājam, kurš zina pārdevējam vai piegādātājam, šajā gadījumā bankai, pārskaitītās summas un vajadzības gadījumā tās var pārbaudīt sava bankas konta vēsturē vai lūgt bankai izsniegt viņam izziņu, kurā norādīta visu jau atmaksāto aizdevuma maksājumu summa.

50 Līdz ar to, ņemot vērā šā sprieduma 43. punktā atgādināto judikatūru, nevar uzskatīt, ka šāda prasība padara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina ar Direktīvu 93/13 patērētājiem piešķirto tiesību īstenošanu.

51 Turklāt tas, ka šajā lietā patērētājus pārstāv advokāts, neietekmē iepriekš izklāstīto analīzi. Proti, vispārējais jautājums par pienākumu norādīt šādu summu, lai varētu pieprasīt nokavējuma procentus, ir jāizlemj, abstrahējoties no katras lietas konkrētajiem apstākļiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 11. marts, *Lintner*, C-511/17, EU:C:2020:188, 40. punkts).

52 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, lasot tos efektivitātes principa gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu tiesu veiktu valsts tiesību interpretāciju, saskaņā ar kuru – pēc tam, kad par spēkā neesošu ir atzīts starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju noslēgts aizdevuma līgums, pamatojoties uz to, ka šis līgums nevar pastāvēt pēc tajā ietverto negodīgo noteikumu svītrošanas, – pārdevējam vai piegādātājam piespriest samaksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par summu, ko patērētājs nepamatoti samaksājis, izpildot minēto līgumu, var tikai no dienas, kad patērētājs ir izsniedzis pārdevējam vai piegādātājam ārpustiesas vai procesuālu dokumentu, kurā ir norādīta precīza pieprasītā atmaksas summa.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, lasot tos efektivitātes principa gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

tie pieļauj tādu tiesu veiktu valsts tiesību interpretāciju, saskaņā ar kuru – pēc tam, kad par spēkā neesošu ir atzīts starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju noslēgts aizdevuma līgums, pamatojoties uz to, ka šis līgums nevar pastāvēt pēc tajā ietverto negodīgo noteikumu svītrošanas, – pārdevējam vai piegādātājam piespriest samaksāt patērētājam likumiskos nokavējuma procentus par summu, ko patērētājs nepamatoti samaksājis, izpildot minēto līgumu, var tikai no dienas, kad patērētājs ir izsniedzis pārdevējam vai piegādātājam ārpustiesas vai procesuālu dokumentu, kurā ir norādīta precīza pieprasītā atmaksas summa.

[Paraksti]